05/10/2019

“Το δέος και η συγκίνηση δεν περιγράφονται με λόγια”

/ Συνεντεύξεις

Είναι ο συντηρητής του ζωγραφικού διακόσμου του Ναού του Γολγοθά που βρίσκεται στο Ναό της Αναστάσεως, όπου είναι το σημείο σταυρώσεως του Ιησού Χριστού που μαζί με τον Πανάγιο Τάφο, αποτελούν παγκόσμιο προσκύνημα για την χριστιανοσύνη.

Όπως ο ίδιος εκμυστηρεύεται με έμφαση, το δέος και η συγκίνηση δεν περιγράφονται με λόγια, είναι μοναδικό συναίσθημα να βρίσκεσαι στο κέντρο της Χριστιανοσύνης, εκεί από όπου ξεκίνησαν όλα, και ότι γνώριζες για τους Αγίους Τόπους από τα βιβλία, να το γνωρίζεις από τόσο κοντά.

Ο λόγος για τον συντηρητή αρχαιοτήτων κ. **Αριστείδη Πετρίδη** ο οποίος μίλησε για τις εργασίες στο ναό του Γολγοθά στον **Αντώνη Μακατούνη** και στο

Πρακτορείο **Ορθοδοξία**.

κ. Πετρίδη μετείχατε στις σπουδαίες εργασίες αποκατάστασης και ανακαίνισης του Γολγοθά (Παναγίου Τάφου) ως συντηρητής αρχαιοτήτων και έργων τέχνης. Από πόσα μέλη αποτελούταν η ομάδα και πόσο καιρό βρισκόσασταν στον Πανάγιο Τάφο;

Λίγο καιρό μετά την ολοκλήρωση των εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης του Ιερού Κουβουκλίου που περιβάλει τον Πανάγιο Τάφο, ξεκίνησαν εργασίες σε ένα ακόμη σημαντικό μνημείο του Ναού της Αναστάσεως στα Ιεροσόλυμα. Το έργο αυτό ήταν η συντήρηση του ζωγραφικού διακόσμου του Ναού του Γολγοθά. Στο ναό αυτό βρίσκεται το σημείο σταυρώσεως του Ιησού Χριστού που μαζί με τον Πανάγιο Τάφο, αποτελούν παγκόσμιο προσκύνημα για την χριστιανοσύνη.

Η συντήρηση του ζωγραφικού διακόσμου στον Ναό του Γολγοθά, υπαγορεύθηκε από λόγους που σχετίζονται με την σπουδαία θέση του μνημείου και την σημασία του για όλες τις Χριστιανικές Κοινότητες που συνυπάρχουν στον Ναό της Αναστάσεως στα Ιεροσόλυμα. Το δέος, η συγκίνηση καθώς και το τεράστιο αίσθημα ευθηνής για όσους συμμετείχαν σε αυτό το εγχείρημα ήταν τεράστια. Έτσι το φθινόπωρο 2017, οι σκαλωσιές στήθηκαν και το έργο ξεκίνησε, από μια ομάδα έμπειρων συντηρητών αρχαιοτήτων που εργάστηκε νυχθημερόν και με υπερβάλλοντα ζήλο ώστε να φέρουν σε πέρας το έργο αυτό. Η μεγάλη εμπειρία και η άψογη συνεργασία των συντηρητών βοήθησε ώστε να εργαστούν σαν μια «καλοκουρδισμένη» μηχανή και μέσα σε λίγους μήνες να παραδώσουν τον Ναό του Γολγοθά, χωρίς να διακοπή ούτε για μια μέρα η λειτουργεία του ναού και η ροή του πολυπληθές προσκυνήματος. Έτσι οι προσκυνητές είχαν την δυνατότητα να παρακολουθούν να εξελίσσετε μπροστά τους το «θαύμα» της συντήρησης και αποκατάστασης των τοιχογραφιών. Η ικανοποίηση για το τελικό αποτέλεσμα από την Αγιοταφική Αδελφότητα και όχι μόνο, ήταν διάχυτη, καθώς κανείς δεν είχε εικόνα της πρότερης κατάστασης που αποκαλύφθηκε μετά από δεκαετίες.

Οι τοιχογραφίες είχαν υποστεί πολλές φθορές και απώλειες ζωγραφικής, εξαιτίας παλαιότερης άστοχης προσπάθειας καθαρισμού, κυρίως στα σημεία όπου υπήρχε ζωγραφική πάνω σε χρυσό. Στα σημεία αυτά η ζωγραφική επιφάνεια είναι πιο ευάλωτη και στην προσπάθεια τους να αφαιρέσουν την αιθάλη των κεριών, αφαίρεσαν και μεγάλο μέρος από τις λεπτομέρειες της ζωγραφικής. Επίσης στην προσπάθεια τους να προστατέψουν την τοιχογραφία από την αιθάλη των κεριών, περάστηκε η ζωγραφική επιφάνεια με κάποιο είδος βερνικιού δημιουργώντας ακόμη μεγαλύτερα προβλήματα και μια δυσανάγνωστη ζωγραφική επιφάνεια. Οι εργασίες συντήρησης των τοιχογραφιών επικεντρώθηκαν κυρίως στον καθαρισμό της ζωγραφικής επιφάνειας των τοιχογραφιών, με την απομάκρυνση των ρύπων

(βερνίκια – αιθάλη – κεριά), με χημικό και μηχανικό τρόπο, βελτιώνοντας το αισθητικό αποτέλεσμα της ζωγραφικής, στη συμπλήρωση των απωλειών και στην αισθητική αποκατάσταση και την χρωματική συμπλήρωση των εικονογραφικών θεμάτων, η οποία είχε σαν γνώμονα, την άριστη παρουσία των τοιχογραφιών, χωρίς να αλλοιώνεται η ιστορική, η θρησκευτική και η καλλιτεχνική αξία τους. Η αποκατάσταση του Ναού του Γολγοθά διεξήχθη από εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό, με πολυετή πείρα πάνω στον τομέα της συντήρησης αρχαιοτήτων και έργων τέχνης και μακρόχρονη θητεία στο Υπουργείο Πολιτισμού καθώς και σε πολλές μονές του Αγίου Όρους. Οι συντηρητές αρχαιοτήτων που περάτωσαν το έργο είναι οι Πετρίδης Αριστείδης, Σαφέτης Θωμάς και Κίσσας Γεώργιος. Οι εργασίες διήρκησαν τρεις επίπονους μήνες, καθώς οι εργασίες πραγματοποιούνταν σε δυο διαστήματα της ημέρας, πρωί και βράδυ, έτσι ώστε να μην διαταραχθεί το προσκύνημα και το λειτουργικό πρόγραμμα του Ναού της Αναστάσεως. Οι εργασίες ολοκληρώθηκαν τον Δεκέμβριο του 2017.

Αμέριστη ήταν η συμβολή του Μακαριότατου Πατριάρχη Ιεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλου Γ’, του Γέροντα Σκευοφύλακα Αρχιεπισκόπου Ιεραπόλεως κ.Ισιδώρου που παρείχε παντός είδους διευκολύνσεις που εξυπηρέτησαν το έργο, και του πάτερ Ευθύμιου Μερτζάνη για τον συντονισμό του όλου έργου. Καθοριστικής σημασίας ήταν η ευγενική χορηγία, του Χιώτη ομογενή της Αμερικής Ισίδωρου Σπανού, που με την οικονομική του προσφορά περατώθηκε το έργο αυτό.

Σε αυτό το link μπορείτε να δείτε τις Εικόνες του Ναού Γολγοθά:

Επίσης στο link αυτό μπορείτε να δείτε αφιέρωμα από γαλλικό μαγκαζίνο για την συντήρηση των τοιχογραφιών του Γολγοθά:

Είχατε ξαναπάει στο Ναό της Αναστάσεως (σ.σ. Πανάγιο Τάφο) ως προσκυνητής ή ήταν η πρώτη φορά που βρεθήκατε εκεί; Περιγράψτε μου λίγο τα συναισθήματά σας όταν εισήλθατε για πρώτη φορά.

Η πρώτη φορά που επισκέφθηκα τον Ναό της Αναστάσεως ήταν το καλοκαίρι του 2017, μετά από προτροπή του Πατρός Ευθυμίου Μερτζάνη που είχε υπηρετήσει τον Πανάγιο Τάφο για τρία έτη, ώστε να αποκτήσουμε μια εικόνα της κατάστασης του ζωγραφικού διακόσμου. Φυσικά το δέος και η συγκίνηση δεν περιγράφονται με λόγια, είναι μοναδικό συναίσθημα να βρίσκεσαι στο κέντρο της Χριστιανοσύνης, εκεί από οπού ξεκίνησαν όλα, και ότι γνώριζες για τους Αγίους Τόπους από τα βιβλία, να το γνωρίζεις από τόσο κοντά.

Θεωρείται ότι είναι η κορυφαία στιγμή της επαγγελματικής σας σταδιοδρομίας η συμμετοχή στις εν λόγω εργασίες; Τί σας έκανε εντύπωση (περισσότερο) από τα ιερά κειμήλια στον Πανάγιο Τάφο;

Αν και στα 22 χρόνια παρουσίας στον χώρο της συντήρησης και αποκατάστασης έργων τέχνης έχω ασχοληθεί με την συντήρηση σημαντικών μνημείων και την αποκατάσταση εκατοντάδων φορητών εικόνων, η συντήρηση του ζωγραφικού διακόσμου του Ναού του Γολγοθά είναι σίγουρα κορυφαία στιγμή στην επαγγελματική μου σταδιοδρομία, όχι τόσο για την καλλιτεχνική αξία των έργων, αλλά για την συνολική βαρύτητα του χώρου στην οποία βρίσκονται. Νιώθεις μεγάλο δέος όταν πιάνεις στα χέρια σου τόσο σημαντικά αντικείμενα και η ευθύνη μεγαλώνει όταν βλέπεις ότι όλα αυτά είναι κομμάτι λατρείας μεγάλου αριθμού ανθρώπων από όλο τον κόσμο και όχι μόνο χριστιανών αλλά όλων των θρησκειών, που εναποθέτει σε αυτά της προσευχές του και τις ελπίδες του. Επίσης νιώθω φοβερά “ευλογημένος” που είχα την ευκαιρία να μπω στα σκευοφυλάκια του Ναού της Αναστάσεως και του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων και να έρθω σε επαφή με αντικείμενα τεραστίας θρησκευτικής αξίας καθώς και με ζωγραφικά έργα σπουδαίων και σημαντικών αγιογράφων.

Την περίοδο που βρισκόσασταν στον Ναό του Γολγοθά συνέβη μήπως κάποιο θαυμαστό περιστατικό που θέλετε να μοιραστείτε μαζί μας;

Αν εννοείτε την περίπτωση να σταματήσουν την λειτουργία τους μηχανήματα ή υπολογιστές, όχι δεν είχαμε κανένα τέτοιο περιστατικό. Θεωρώ ως κάτι σημαντικό την έκπληξη και τον θαυμασμό του κόσμου που περνούσε για να προσκυνήσει στον ναό και έβλεπε να εξελίσσεται μπροστά στα ματιά του η αποκατάσταση των τοιχογραφιών και αυτό γιατί η λειτουργία του ναού δεν σταμάτησε καμία στιγμή πέρα από μικρές τροποποιήσεις. Επίσης χωρίς να θέλω να περιαυτολογήσω θεωρώ ως κάτι θαυμαστό το ότι μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα μπορέσαμε να περατώσουμε το έργο αυτό και ειλικρινά δεν έχω εργαστεί ποτέ ξανά σε τόσο έντονο ρυθμό και για τόσο μεγάλη διάρκεια. Η “χημεία” μεταξύ των φίλων και συνάδελφων καθώς και η πολύτιμη εμπειρία που κατέχουμε ήταν τέτοια που μας ωθούσε στο να ολοκληρώσουμε το έργο. Φαντάσου ότι ακόμη και οι Αγιοταφίτες Πατέρες αναρωτιόντουσαν για τις αντοχές μας.

Με ποιά άλλα Ιερά Κειμήλια της Ορθοδοξίας έχετε ασχοληθεί στο παρελθόν εκτός του Ναού του Γολγοθά;

Έχω εργαστεί σε διάφορες Εφορείες Αρχαιοτήτων και έχω πραγματοποίηση μελέτες συντήρησης και έχω υλοποιήσει την συντήρηση τοιχογραφιών,

ξυλόγλυπτων τέμπλων καθώς φορητών Εικόνων σε πολλά μνημεία. Μερικά από τα πιο σημαντικά έργα που έχω συμμετάσχει είναι ο ναός του Αγίου Στεφάνου του 9ου αι. στην Καστοριά, ο επισκοπικός ναός του Σισανίου του 11ου αι. στην Κοζάνη, το Βυζαντινό μουσείο Βέροιας, η παλαιά Μητρόπολη Βέροιας του 11ου αι., η συντήρηση 2500 εικόνων της συλλογής στον Βελβεντό Κοζάνης καθώς και το τέμπλο του Αγίου Νικολάου που είναι παλαιότερο χρονολογημένο τέμπλο στο Ελλαδικό χώρο. Επίσης για μια δεκαετία εργάστηκα σε διάφορα Μοναστήρια και Σκήτες του Αγίου Όρους. Συμμετείχα ως σύμβουλος για την συντήρηση του ζωγραφικού διακόσμου στον Μητροπολιτικό Ναό Αθηνών. Μετά την ολοκλήρωση της συντήρησης του Γολγοθά, ακολούθησε ένα ακόμη έργο στον Ναό της Αναστάσεως, η συντήρηση φορητών εικόνων που θα κοσμούσαν το Παρεκκλήσι των Κλαπών ή Φυλακή του Χριστού το οποίο δόθηκε στο κοινό στις αρχές του 2019, και περιλάμβανε εικόνες του 17ου αι., την αποκατάσταση του πίνακα όπου απεικονίζεται η Λιποθυμία της Παναγίας και είχε υποστεί μεγάλη απώλεια ζωγραφικής μετά από καύση, καθώς και μιας εικόνας του γνωστού Κρητικού Ζωγράφου Ιωάννη Κορνάρου, Ο Χριστός Ελκόμενος.

Γιατί επιλέξατε τη συγκεκριμένη ειδικότητα;
Την ειδικότητα του συντηρητή αρχαιοτήτων την επέλεξα μετά από παρότρυνση του οικογενειακού φίλου και παλαιού συντηρητή Πέτρου Σγούρου, που τον θεωρώ μέντορα και δάσκαλο μου. Με την πάροδο του χρόνου και με την τριβή με το αντικείμενο της συντήρησης έργων τέχνης, αγάπησα το επάγγελμα αυτό και καταβάλω μαζί με τους συνάδελφους μου προσπάθειες για την διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και της διάσωση θρησκευτικών κειμήλιων και ζωγραφικών έργων.

Εν κατακλείδι, αξιόλογη είναι και η ζωγραφική των εικόνων του 19ου αιώνα, που βρίσκονται στον Ναό του Γολγοθά, που δυστυχώς όμως δεν είναι ορατή, καθώς κάθε εικόνα καλύπτεται από μια μεταλλική επένδυση από ασήμι, εξαιρετικής τέχνης κατασκευασμένη σε Αυστριακά και Ρωσικά εργαστήρια μεταλλοτεχνίας. Οι εικόνες είχαν υποστεί επεμβάσεις με έντονα γυαλιστερά και ακατάλληλα βερνίκια τα οποία γρήγορα οξειδώθηκαν αλλοιώνοντας τα χρώματα της ζωγραφικής. Οι εργασίες συντήρησης των εικόνων, επικεντρώθηκαν κυρίως στην αφαίρεση των οξειδωμένων βερνικιών πάνω από την ζωγραφική επιφάνεια, με χημικό και μηχανικό τρόπο και την τοποθέτηση νέου κατάλληλου βερνικιού. Επίσης συντηρήθηκαν και οι μεταλλικές επενδύσεις που καλύπτουν την κάθε εικόνα.

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Θεσσαλονίκη το 1971 και ζει στην Βέροια. Ξεκίνησε τις σπουδές του στο 4^{ο} ΤΕΛ Αθηνών στον κλάδο Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης

ν Εφορεία
τία στην

Image not found or type unknown

ΤΟΤΕ ΕΜΒΛΕΨΑΣΑΝ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟΝ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ
ΕΚΟΛΛΗΘΗΣΑΝ ΑΥΤΟΝ · ΜΑΤΘ· ΚΘ· 6Γ·

Image of the Crucifixion

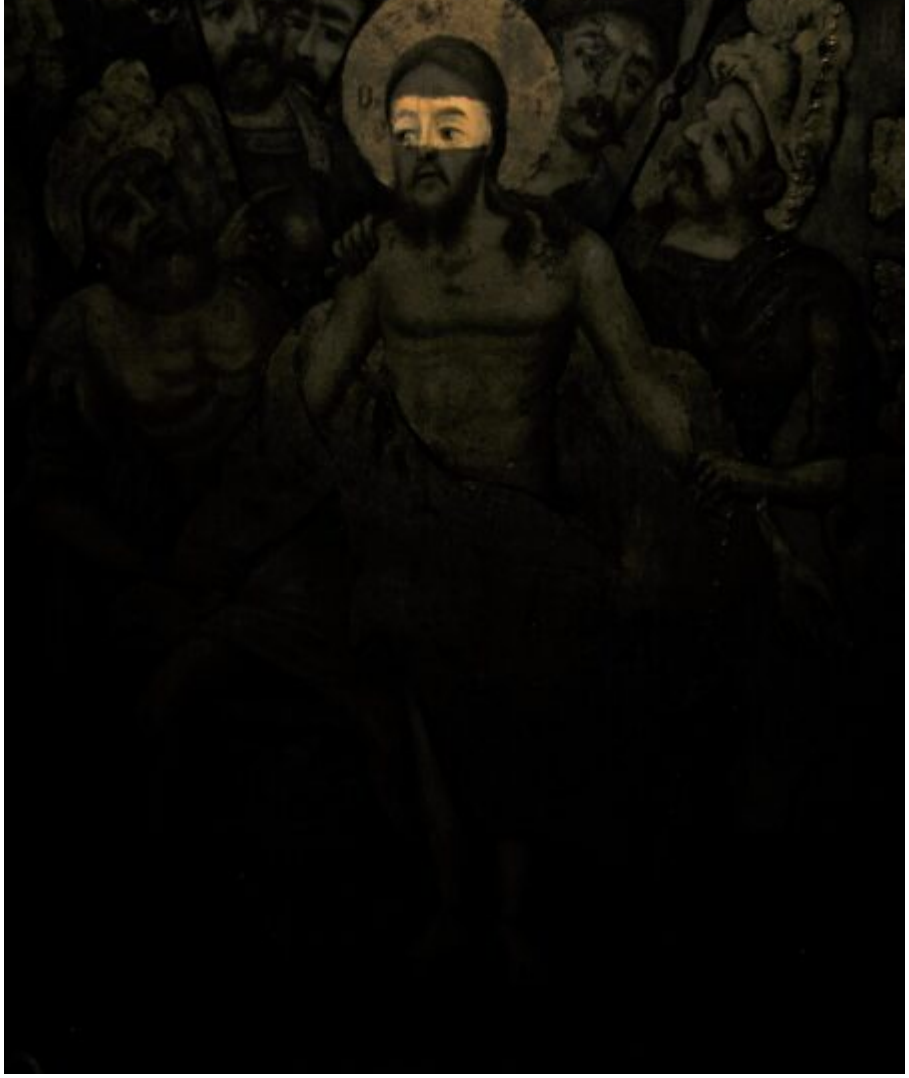

http://www.jp-newsgate.net